

Barneombudet
Postboks 8889 Youngstorget
0028 OSLO

Deres ref

Vår ref
19/5390-11

Dato
31. januar 2023

Svar på henvendelse fra Barneombudet

Helse- og omsorgsdepartementet viser til brev fra Barneombudet av 2. januar 2023 vedrørende oppfølging av møte mellom Barneombudet og departementet 14. desember 2022.

Departementet vil gjerne benytte anledningen til å takke Barneombudet for et godt og konstruktivt møte.

Barneombudet tar opp spørsmål knyttet til tverrfaglig helsekartlegging til barn i barnevernet. Innledningsvis ønsker departementet å understreke at dette er et tiltak under utvikling, som inngår i et flerårig samarbeid mellom Helse- og omsorgsdepartementet og Barne- og familiedepartementet, og mellom Helsedirektoratet (Hdir) og Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir).

Tilbud om tverrfaglig helsekartlegging i barnevernet bygger på lovendringer, jfr. Prop. 222 L (2020-2021) og Innst. 166 L (2021-2022), Lovvedtak 41 (2021-2022). Formålet med tilbudet er todelt. For det første skal tverrfaglig helsekartlegging bidra til å skaffe barnevernet tilstrekkelig informasjon om barnets hjelpe- og helsebehov for å bidra til mer treffsikker hjelp og oppfølging av barn som flyttes ut av hjemmet. For det andre skal tilbudet bidra til at barn i barnevernet får nødvendig helsehjelp.

Lovendringene som ble vedtatt ved behandlingen av Prop. 222 L (2020-2021) inneholdt ingen endringer i helselovgivningen. Det fremgår i proposisjonen at tverrfaglig helsekartlegging forutsetter faglige bidrag fra helsepersonell, og at spesialisthelsetjenesten skal bidra med nødvendige ressurser inn i kartleggingsteamene. Det er bevilget midler til å finansiere personellressurser i teamene, og de regionale helseforetakene er gjennom oppdragsdokument bedt om å bidra med ressurser inn i tverrfaglig helsekartlegging. Uprøving av slik

kartlegging startet opp i 2021 og er gradvis utvidet. Det er etablert team i alle Bufetats regioner. I 2023 er budsjettrammen økt, slik at flere barn kan få tilbud om tverrfaglig helsekartlegging.

Barneombudet viser til at det i sluttrapport for prosjektet framkommer bekymringer for at etablering av team ikke prioriteres i helseforetakene og usikkerhet om forventninger til helsepersonellet i teamet. Ordningen er relativt ny. Helse- og omsorgsdepartementet mener det må forventes å ta noe tid å få på plass nødvendig kompetanse, blant annet i lys av at det i deler av helse- og omsorgstjenesten generelt er krevende å få på plass enkelte typer spesialisert helsepersonell. Inntrykket er at det arbeides systematisk og godt med å finne løsninger - noe som er sentralt for at utrulling av tilbudet skal kunne fortsette som planlagt. Departementet følger med på arbeidet og vil i løpet av den nærmeste tiden innhente informasjon om status fra de regionale helseforetakene når det gjelder rekruttering av helsepersonell til teamene. Departementet vurderer at det viktigste framover er at regionene må få tid til å fortsette arbeidet med å få på plass helsepersonell og kapasitet, slik det er forutsatt gjennom Stortingets bevilgninger, før det vurderes eventuelle endringer i rammeverket.

Når det gjelder Barneombudets påpekning av at helsekartleggingen må være tverrfaglig, slutter departementet seg til dette. Dette er en av forutsetningene for selve modellen. Med de ulike grupper av personell som skal bidra i kartleggingen, så viser dette nettopp betydningen av tverrfaglighet. Hvordan kartleggingen nærmere gjennomføres, gir Hdir og Bufdir faglige råd om. Direktoratene har fått i felles oppdrag å ferdigstille retningslinjer for helsekartlegging og bidra til nødvendig opplæring for å implementere disse.

Helsepersonell som inngår i kartleggingsteamene er å anse som sakkyndige, og skal som hovedregel ikke yte helsehjelp til barn som kartlegges, jf. Prop 222 L (2020-2021). Spørsmålet om teamene skulle ha direkte henvisningsrett ble adressert i Prop. 222 L (2020-2021). Under punkt 5.3.3 i proposisjonen fremgår det at:

Enkelte instanser har også pekt på at det bør vurderes om kartleggingsteamene skal kunne henvise barnet videre til helsehjelp. Departementet vurderer imidlertid at en slik løsning kan føre til uklare ansvarsforhold mellom kartleggingsteamene og barnevernstjenesten. Det vises til at barnevernstjenesten har et oppfølgingsansvar for barn som plasseres utenfor hjemmet, og at dette ansvaret innebærer å opprette kontakt med helse- og omsorgstjenesten ved behov. Barnevernstjenesten har også henvisningsrett til Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP). Dersom kartleggingsteamene gis et særskilt ansvar for oppfølging av avdekkede helsebehov eller henvisningsmyndighet vil dette innebære overlappende ansvar mellom teamene og barnevernstjenesten. Uklare og overlappende ansvarsforhold gir økt risiko for at barnets behov for helsehjelp eller videre utredning ikke blir fulgt opp. Departementet mener derfor at det er barnevernstjenesten som bør ha ansvaret for å legge til rette for at barnet mottar nødvendig hjelp. Dette innebærer at barnevernstjenesten skal ta kontakt med aktuelle tjenester dersom kartleggingen avdekker at barnet har behov for hjelp eller oppfølging fra andre tjenester enn barnevernet. Det vises videre til at det er barnevernstjenesten som er bestiller og mottaker av rapport fra tverrfaglig helsekartlegging.

Etter oppstart av tilbudet har departementene mottatt flere tilbakemeldinger om at direkte henvisning fra kartleggingsteamene bør vurderes på nytt. Helse- og omsorgsdepartementet og Barne- og familiedepartementet har derfor gitt Hdir og Bufdir i oppdrag å vurdere hvordan helsetjenestene kan nyttiggjøre seg av informasjonen fra tverrfaglig helsekartlegging, slik at barna raskt kan få den helsehjelpen som kartleggingen avdekker behov for.

Med hilsen
Maren Skaset
avdelingsdirektør (e.f.)

Ragnhild Røhme Fjærtøft
seniorrådgiver

Kopi:
Barne- og familiedepartementet
De regionale helseforetakene
Helsedirektoratet

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer